

ЛІТЕРАТУРА

Берроуз, Е. Повернення Тарзана : роман : для старшого шкільного віку / Едгар Берроуз ; пер. з англ. Юрія Покальчука, Олега Покальчука ; мал. Сергія Артюшенка. – Київ : Веселка, 1992. – 208 с. : іл.

Берроуз, Е. Тарзан, годованець великих мавп : роман / Едгар Берроуз ; пер. з англ. Ю. Покальчука та О. Покальчука ; мал. С. Артюшенка. – Київ : Веселка, 1991. – 220 с. : іл.

Берроуз, Э. Закоренелый преступник : пер. с англ. / Эдгар Берроуз. – Москва : Физкультура и спорт, 1991. – 160 с.

Берроуз, Э. Марсианские истории = Martian stories : [романы : пер. с англ.] / Э. Р. Берроуз. – Киев : ПресСта, 1991. – 576 с.

Берроуз, Э. Р. Гаичка : [рассказ] / Эдгар Райс Берроуз ; пер. с англ. Евгений Никитин // Юность. – 2013. – № 1. – С. 107-108 : портр., фото.

Берроуз, Э. Тарзан. [Ч. 1]. Приемш обезьяны / Эдгар Берроуз ; [пер. с англ. М. В. Ватсон]. – Таллинн : Принтэст : Гарт, 1991. – 215 с.

Берроуз, Э. Тарзан. [Ч. 2-3] / Эдгар Берроуз ; [пер. с англ. Э. К. Бродерсен]. – Таллинн : Принтэст : Гарт, 1991. – 352 с.

Берроуз, Э. Тарзан. [Ч. 4-6] / Эдгар Берроуз ; [пер. с англ. Л. Чуковская, Н. Чуковский, Ф. Маркушевич]. – Таллинн : [Принтэст] : Гарт, [1991]. – 528 с.

Берроуз, Э. Тарзан. [Ч. 7-8] : [пер. с англ.] / Эдгар Берроуз. – Таллинн : Гарт : Принтэст, 1991. – 288 с.

Берроуз, Э. Тарзан. [Ч. 9-12] : [повести : пер. с англ.] / Эдгар Берроуз. – Таллинн : Гарт : [Принтэст], 1992. – 368 с.

Кіплінг, Дж. Р. Мауглі / Дж. Р. Кіплінг ; Тарзан / Е. Р. Берроуз : пер. з англ. – Харків : Пілігрим : Школа, 2003. – 382 с.

Інформаційний буклет присвячено 145-річчю від дня народження Едгара Райса Берроуза – видатного американського письменника-фантаста, який вважається одним з батьків-засновників американської фантастики. Особливо значний внесок письменника в жанри «планетарного роману» і «sword and planet», а також в жанр фантастико-пригодницьких оповідань про загублені світи і цивілізації. Всього Берроуз написав 11 романів в Марсіанському циклі, 26 романів про Тарзана, 7 романів про світ Пеллюсідара, 4 романи про Карсона Непьера і його пригоди на Венері і безліч інших книг, серед яких є вестерни, історичні романи про кам'яне століття, середньовіччя та інші.

Буклет підготувала Т. Гніда

Відділ довідково-бібліографічної та інформаційної роботи

Київ, вул. Тургенєвська, 83-85.

Тел. 486 01 46

© Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва

Публічна бібліотека
імені Лесі Українки
для дорослих м. Києва
Відділ довідково-бібліографічної
та інформаційної роботи

Едгар Райс Берроуз

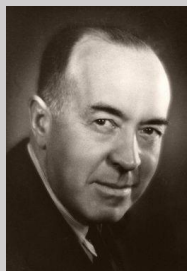
До 145-річчя від дня народження

Київ, 2020

Щось містичне було в цій людині. Це був маг, який вічно потрапляв під владу власних чар: варто йому почати писати текст довшій сторінки, як у нього виходив пригодницький роман.

Сергій Бережний

Едгар Берроуз – видатний американський письменник, творець всесвітньо відомого «Тарзана», один з кращих літераторів ХХ століття. Критики розглядають його творчість з часткою іронії, хоча і безперечно визнають літературний талант письменника.

Едгар Райс Берроуз народився 1 вересня 1875 року в Чикаго (Іллінойс, США). Батько його був ветераном громадянської війни і брав участь в боях на боці армії Північного союзу. Після війни він зміг стати успішним бізнесменом. Едгар був четвертою дитиною в родині. Два його старших брати закінчили Єльський університет, а сам він був відправлений до школи Браун. Однак під час епідемії дифтерії школа була закрита на карантин, тому юного Едгара перевели в Маплхерстовську школу для дівчаток, а потім – у Ендоверську гарвардську школу, яку успішно закінчив. Своє майбутнє Едгар вирішив пов'язати з військовою кар'єрою, тому вирішив вступати у Мічиганську військову академію. Пізніше Берроуз згадував, що у всіх школах він вчив грецьку й латинську мови, але в жодній з них не було курсу англійської мови. Зате у військовій академії він навчився відмінно їздити верхи.

Закінчивши академію у 1895 році, він за допомогою батька заручився підтримкою конгресмена від Чикаго Едгара Вілсона й одержав рекомендацію у Вест-Пойнт, але переоцінив вагомість рекомендації та ганебно провалився на вступних іспитах.

В травні 1896 року Берроуз пішов в кавалерію. Але швидко зрозумів, що військова кар'єра не для нього і завдяки зв'язкам батька у 1897 році був демобілізований.

Після цього Барроуз довго пас корів в Айдахо. У 1941 році він згадував: «Життя ковбоя припало мені до душі, хоча в ті часи в Айдахо не було жодної душевої. Бувало, я по три тижні не знімав чоботів і «стетсон». У

мене були мексиканські шпори, оброблені сріблом, з величезними зірочками. Коли я йшов вулицею, шпори голосно дзенькали, і мене було чути за квартал. О, як я пишався!»

Потім він працював продавцем у Покателло, штат Айдахо, на золотих копальнях в Орегоні, поліцейським у Солт-Лейк-Сіті, клерком у чиказьких конторах, бухгалтером, комівояжером, безуспішно намагався виїхати в Китай інструктором з верхової їзди і думав навіть знову завербуватися в армію. Берроуз регулярно брався за створення власного підприємства, але всі його задумки були невдалі.

Та він вже був одружений і мав дітей, потрібно було годувати сім'ю... Одружився Берроуз у 1900 році на Еммі Хулберті. Їх шлюб був довгий, але не особливо щасливий. Подружжя розлучилося у 1934 році.

Переломним моментом в невдалій кар'єрі Берроуза став період, коли він почав писати для газет і журналів. Йому тоді виповнилося 35 років. У цей момент письменник зрозумів, що може писати як літературу низької якості, так і серйозні твори, які будуть публікуватися в журналах і видаватися.

Едгар Берроуз почав писати свій перший роман в 1911 році. У 1912 році роман був опублікований під назвою «Під місяцями Марса» і під псевдонімом Норман Бін (Берроуз хотів друкуватися під псевдонімом «Normal Bean», тобто, «простий, звичайний», але коректор виправив «Normal» на «Norman»). У цьому творі з'являється один з найвідоміших героїв Берроуза – Джон Картер, головний герой Марсіанського циклу (або серії Барсум). Роман розповідає про те, як він вперше потрапляє на Марс. З найпершого фрагмента читач був скорений образом Джона Картера, і хоча текст роману ніс всі ознаки літератора-початківця, було в цьому герої й у його пригодах щось заворожуюче і нове.

Другий роман Берроуза відкрив найпопулярніший його цикл – Тарзан. У ньому одержала розвиток і певну закінченість думка про нескінченну пристосовність людини. Цей роман був опублікований цілком під назвою «Tarzan of the Apes» в тому ж 1912 році у жовтневому номері «All Story».

«Я писав його від руки на зворотному боці використаних бланків і на інших випадкових листках,

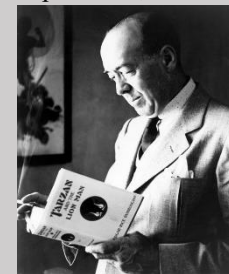
що потрапляли мені під руку, – згадував Барроуз. – Я не вважав роман особливо гарним і сумнівався, що його вдасться опублікувати. Однак Боб Девіс оцінив його комерційний потенціал досить високо і надіслав мені чек, здається, на 700 доларів...».

Берроуз був ідеальним автором з погляду комерційного книговидання. Він писав швидко, продовжував свої популярні серіали і починав нові.

У 1918 році купив для себе і своєї сім'ї велике ранчо розташоване в долині Сан-Фернандо в Каліфорнії. Книги в цей період для письменника стали основним способом заробітку.

Значний дохід став приносити і кінематограф. Перший фільм про Тарзана вийшов у 1918 році, проте не приніс тієї популярності, яку очікував Берроуз. Картини, що почали виходити після 1930 року, дійсно мали запаморочливий успіх.

Починаючи з 1929 року, його компанія «Edgar Rice Burroughs, Inc.» починає сама випускати книжкові видання романів Берроуза, управляти правами на екранізації, комікси і так далі.

Едгар Райс Берроуз був досить відомою людиною свого часу. Книги – не єдине, що його прославило. Так, в 1933 році він був обраний мером Каліфорнії-Біч.

Як зазначалося вище, письменник розлучився в 1934 році, а повторно одружився вже в 1935. Його обраницею стала Флоренція Дерхолд. Але і цей шлюб не протривав особливо довго. Подружжя пара розлучилася в 1942 році.

Під час Другої світової війни Берроуз був найстарішим (і найзнаменитішим) військовим кореспондентом на тихоокеанському театрі воєнних дій. На той момент йому було вже 66 років. Однак небезпеки не особливо лякали його, та й військова служба позначалася на міцності нервів літнього письменника.

Едгар Райс Берроуз помер 19 березня 1950 року в Енсіно (Каліфорнія) від інфаркту міокарда.

Саме працями Берроуза остаточно оформився цілий напрям фантастичної белетристики – пригодницький. А сам Берроуз з тих пір вважається одним з батьків-засновників фантастики ХХ століття.